การทำน้ำยาเอนกประสงค์จากน้ำหมักมะกรูด

นางสาวเมธยา ขะจวง
นักทรัพยากรบุคคล
ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครราชสีมา

คุณสมบัติ

- ล้างถ้วย จาน
- ล้างแก้ว
- ล้างห้องน้ำ
- ซักเสื้อผ้า (ผ้าไหมก็ซักได้)
- ซักชุดชั้นใน
- ล้างแปรง พัพ แต่งหน้า
- ล้างมือ
- ถูพื้น

ประโยชน์

- ลดรายจ่าย
- ปลอดภัยต่อผู้ใช้
- เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- สามารถเป็นกิจกรรมภายในครอบครัว หรือชุมชนได้
- สามารถถวายให้พระภิกษุสงฆ์นำไปใช้ประโยชน์ในวัดได้ เช่น ล้างบาตร ล้างถ้วย จาน แก้ว ล้างห้องน้ำ หรือการทำความสะอาดในรูปแบบต่างๆได้

การทำน้ำหมักมะกรูด

วัตถุดิบ/วัสดุ/อุปกรณ์

- 1. มะกรูดสดหรือผลไม้รสเปรี้ยว 3 กก.
- 2. น้ำตาลแดง(น้ำตาลอ้อย)หรือน้ำตาลทรายแดง 1 กก.
- 3. น้ำเปล่า
- 4. ถังสีทึบขนาด 40 ลิตร
- 5. มีดและเขียง

วิธีทำ

นำมะกรูดสดมาล้างทำความสะอาด ผ่ามะกรูดให้ได้ครึ่งลูกแล้วใส่ไว้ในถังขนาด 40 ลิตร ที่จะหมัก เมื่อผ่าหมดแล้วให้เติมน้ำตาลแดง(น้ำตาลอ้อย) หรือน้ำตาลทรายแดงลงไป (ขั้นตอนนี้จะคลุกมะกรูดกับน้ำตาลก็ได้) แล้วปิดฝาทิ้งไว้ 7 วัน เมื่อครบ 7 วัน ให้เปิดฝาแล้วเติมน้ำให้เต็มถัง หมักทิ้งไว้ 3 เดือน ก็จะได้น้ำหมักมะกรูด

เกร็ดน่ารู้

- การกรองน้ำหมักมะกรูด แนะนำให้ใช้ผ้าขาวบางหรือที่กรองแบบเป็นไนล่อน (ตะแกรงไนล่อนอ่อน) เพราะหากใช้แบบสแตนเลสหรือเหล็ก จะทำให้เกิดการกัดขึ้น ทำให้ได้น้ำหมักที่เจือปนไม่สะอาด
- เมื่อกรองน้ำหมักมาใช้สามารถนำน้ำหมักมาใช้ได้ใหม่ โดยการเติมน้ำตาล(หากเติมน้ำตาลแดง(น้ำตาลอ้อย)ก็ควรเติมด้วยน้ำตาลอ้อย แต่หากเติมน้ำตาลทรายแดงก็ให้เติมน้ำตาลทรายดง) 1 กก. ลงไป เติมน้ำให้เต็ม หมักทิ้งไว้ 2 สัปดาห์ ก็สามารถนำน้ำหมักกลับมาใช้ได้ใหม่
- น้ำหมักที่หอมจะหมักด้วยน้ำตาลแดง(น้ำตาลอ้อย) แต่หากหมักด้วยน้ำตาลทรายแดงช่วง 3 เดือนแรก จะออกเป็นกลิ่นแอลกอฮอล์สักหน่อย ถ้าอยากให้กลิ่นหายควรหมักทิ้งไว้อีก 5 – 6 เดือน
- น้ำหมักที่หมักแล้วใช้ได้ให้สังเกตฝ้าบริเวณผิวมะกรูด หากเป็นสีขาวแสดงว่าน้ำหมักนั้นใช้ได้ แต่หากมีจุดดำ ๆ ขึ้น ถือว่าใช้ไม่ได้ ควรทิ้งทั้งถัง
- การหมักแต่ละครั้งจะไม่มีการเติมมะกรูดสดลงไปหมัก (หมักรุ่นต่อรุ่น)
- เมื่อถึงเวลาเปลี่ยนมะกรูด (หมักจนย่อยสลายหมดหรือได้มะกรูดสดมาใหม่) เศษหรือกากที่ยังย่อยไม่หมดสามารถนำไปรดบริเวณรอบต้นไม้ใหญ่ได้ เป็นปุ๋ยธรรมชาติต่อไป
- น้ำเปล่าที่ใช้หมัก หากเป็นน้ำที่ผสมคลอรีนควรตั้งพักไว้ 2–3 วัน โดยเปิดฝาทิ้งไว้ก็สามารถนำมาใช้ได้

การทำน้ำด่าง

วัตถุดิบ/วัสดุ/อุปกรณ์

- ขี้เถ้า 2 –3 กก.
- น้ำเปล่า
- ถังขนาด 40 ลิตร

วิธีทำ

- นำขี้เถ้าเทลงในถัง
- เติมน้ำให้เต็มถัง กวนให้ขี้เถ้ากับน้ำเข้ากัน
- ปิดฝาทิ้งไว้ 7 – 14 วัน หรือจนกว่าจะตกตะกอนใส สามารถนำมาใช้ได้

เกร็ดน่ารู้

- การนำมาใช้ แนะนำกรองแบบเป็นไนล่อน (ตะแกรงไนล่อนอ่อน) กรองเศษถ่านที่ไหม้ไม่หมด
- เมื่อกรองน้ำด่างมาแล้ว ให้เติมน้ำเปล่าให้เต็มถัง ทิ้งไว้ 7 – 14 วัน หรือจนกว่าจะตกตะกอนใส ก็สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ แต่ความลื่นจะลดลง
- เมื่อเราใช้น้ำด่าง (น้ำขี้เถ้า) จนหมดความลื่น ให้เทถังขี้เถ้าบริเวณต้นไม้ เป็นปุ๋ยต่อไป
- ควรใช้ขี้เถ้าที่มาจากใต้เตาอังโล่ (ไม่โดนน้ำมัน ไม่โดนอาหาร)
- ขี้เถ้าสีขาวจะได้น้ำด่าง (น้ำขี้เถ้า) สีใส
- ไม่ควรใช้ขี้เถ้าที่มาจากเตาปิ้งย่าง เพราะจะมีน้ำมันจากเนื้อสัตว์ร่วงหล่นลงไป ทำให้ได้น้ำด่างไม่สะอาด
- น้ำด่างมีคุณสมบัติในการชะล้าง ทำความสะอาด มีความลื่น
- หากไม่สามารถหาขี้เถ้าได้ สามารถแทนใช้น้ำเปล่าแทนได้

การทำน้ำยาเอนกประสงค์จากน้ำหมักมะกรูด

ส่วนประกอบ

- น้ำหมักมะกรูด 20 ลิตร (กรองแล้ว)
- น้ำด่างหรือน้ำเปล่า 20 ลิตร (กรองแล้ว)
- ผงขัน 1 กก.
- N 70 1 กก.
- ถังก้นเรียบขนาด 40 ลิตร
- ไม้พายสำหรับกวนน้ำยา
- ขัน

วิธีทำ

วิธีทำ

- เท N 70 ลงไป 1 ก.ก. ลงในถังและกวนให้แตก (กวนให้เนื้อเป็นสีขาวขุ่นและเนื้อมีความฟู กวนจนไม่มีเนื้อใส)
- เทผงข้นลงไปครึ่งกิโล (ครึ่งถุง) แล้วกวนต่อให้เป็นเนื้อเดียวกัน
- เมื่อส่วนผสมเข้ากันดีแล้วให้ตักน้ำหมักหนึ่งขัน โดยค่อย ๆ รินข้างตัวถังแล้วกวนต่อไปจนเข้ากัน (เป็นเนื้อครีม) แล้วตักน้ำด่าง (น้ำขี้เถ้า) ลงไป 1 ขัน แล้วกวนต่อไปจนเข้ากันดี
- ตักน้ำหมักและน้ำด่างสลับกันไปมาจนหมด (ระหว่างนั้นควรกวนน้ำยาต่อเนื่อง)
- ในระหว่างนั้นถ้าช่วงที่กวนน้ำยาเริ่มเหลว ให้เติมผงข้นที่เหลือลงไปแล้วกวนต่อไปเรื่อย ๆ
- กวนส่วนผสมไปเรื่อยจนน้ำยามีความเหนียวหนืด ปิดฝาทิ้งไว้ 1 คืน ก็สามารถนำไปกรอกใส่ขวดได้

เกร็ดน่ารู้

- น้ำยาเอนกประสงค์ ฯ นี้ ไม่ผสมผงฟอง เพราะในตัวน้ำยามีฟองในปริมาณพอดีอยู่แล้ว
- เมื่อชะล้างทำความสะอาด น้ำยาเอนกประสงค์ ฯ นี้ ไม่ทำลายดิน ทำให้สิ่งมีชีวิตในดินไม่ตาย (จุลินทรีย์ ไส้เดือน ฯลฯ) ยังคงมีชีวิตและยังสามารถย่อยสลายฮิวมัสพรวนดิน บำรุงดิน ต่อไปได้
- ปลอดสารเคมีที่เป็นอันตราย จึงปลอดภัยต่อผู้ใช้
- น้ำหมักมะกรูดสามารถนำไปเทลงในท่อระบายน้ำเพื่อลดกลิ่นได้
- กลิ่นหอมมะกรูดจะคงอยู่ประมาณ 2 – 3 เดือน หลังจากนั้นกลิ่นอาจจะไม่หอม ถือเป็นเรื่องปกติและยังสามรถใช้ได้เหมือนเดิม
- เมื่อกวนน้ำยาเอนกประสงค์เสร็จแล้วจะนำไปใช้เลยก็ได้ แต่หากต้องการกรอกลงขวดควรปิดฝาทิ้งไว้ 1 คืน เพราะเมื่อกวนเสร็จแล้วกรอกใส่ขวดเลย วันต่อมาปริมาณจะลดลงเพราะฟองอากาศในตัวเนื้อน้ำยาเอนกประสงค์หายไป ทำให้ได้ปริมาณน้ำยาเอนกประสงค์ ฯ ไม่เต็มขวด